

MAJANDUS- JA
KOMMUNIKATSIOONI-
MINISTEERIUM

Riiklik energiatõhususe tegevuskava

Eesti teatis Euroopa komisjonile direktiivi 2012/27/EL Artikli 24 lõike 2 alusel

---

05.05.2014

SISUKORD

1.	Sissejuhatus	4
2.	Ülevaade riiklike energiatõhususe eesmärkide ja energiasäästu kohta	5
2.1.	Riiklikud energiatõhususe eesmärgid 2020. aastaks	5
2.2.	Energiatõhususe lisaeesmärgid.....	7
2.3.	Primaarenergia sääst.....	7
2.4.	Lõppenergia sääst	7
3.	Poliitikameetmed energiatõhususe direktiivi rakendamiseks.....	8
3.1.	Horisontaalsed meetmed	8
3.1.1.	Energiatõhususkohustuste süsteemid ja alternatiivsed poliitikameetmed (energiatõhususe direktiivi artikkel 7, XIV lisa 2. osa punkt 3.2).....	8
3.1.2.	Energiaauditid ja energiajuhtimissüsteemid (energiatõhususe direktiivi artikkel 8) .	12
3.1.3.	Tarbimise mõõtmise ja arvete koostamine (energiatõhususe direktiivi artiklid 9– 11).....	14
3.1.4.	Tarbijate teavitamise programmid ja koolitus (energiatõhususe direktiivi artiklid 12 ja 17).....	15
3.1.5.	Kvalifitseerimis-, akrediteerimis- ja sertifitseerimissüsteemide kättesaadavus (energiatõhususe direktiivi artikkel 16).....	16
3.1.6.	Energiateenused (energiatõhususe direktiivi artikkel 18)	18
3.1.7.	Energiatõhususe parandamise muud horisontaalsed meetmed (energiatõhususe direktiivi artiklid 19 ja 20).....	21
3.2.	Ehitiste energiatõhusus	22
3.2.1.	Hoonete renoveerimise strateegia (energiatõhususe direktiivi artikkel 4)	22
3.2.2.	Muud energiatõhususe meetmed ehitussektoris	22
3.3.	Avalik-õiguslike asutuste energiatõhusus	22
3.3.1.	Keskvalitsuse hooned (energiatõhususe direktiivi artikkel 5).....	22
3.3.2.	Muude avalik-õiguslike asutuste hooned (energiatõhususe direktiivi artikkel 5).....	23
3.3.3.	Avaliku sektori asutuste ostud (energiatõhususe direktiivi artikkel 6)	23
3.4.	Muud energia lõpptarbimise tõhususe meetmed, sealhulgas tööstuses ja transpordisektoris	24
3.5.	Kütte ja jahutuse tõhususe edendamine.....	25
3.5.1.	Põhjalik hindamine (energiatõhususe direktiivi artikkel 14).....	25

3.5.2.	Muud meetmed, mis tagavad tõhusa kütte ja jahutuse (energiatõhususe direktiivi artikkel 14).....	25
3.6.	Energia muundamine, ülekandmine, jaotamine ja nõudlusele reageerimine	26
3.6.1.	Võrgutariifides ja õigusnormides käsitletavat energiatoõhususe kriteeriumid (energiatõhususe direktiivi artikkel 15).....	26
3.6.2.	Nõudlusele reageerimise hõlbustamine ja edendamine (energiatõhususe direktiivi artikkel 15).....	27
3.6.3.	Energiatõhususega arvestamine võrgu kavandamisel ja õigusnormide koostamisel (energiatõhususe direktiivi artikkel 15).....	28
Lisad		29

1. SISSEJUHATUS

Käesolev teatis on koostatud tulenevalt Eesti kui Euroopa Liidu liikmesriigi teavitamiskohutustest vastavalt energiatõhususe direktiivile 2012/27/EL. Vastavalt direktiivi artikli 24 lõikele 2 peab Eesti hiljemalt 30.04.2014 esitama Euroopa komisjonile riikliku energiatõhususe tegevuskava. Sama direktiivi artikli 24 lõike 1 alusel peab Eesti alates 2013. aastast iga aasta 30. aprilliks andma ülevaate ka senise energiasäästupoliitika rakendamise tulemuslikkusest.

Riikliku energiatõhususe tegevuskava esitamisel peavad riigid järgima energiatõhususe direktiivi artikli 24 lõike 2 ja lisa XIV osa 2 alusel Euroopa komisjoni 22.05.2013 rakendusotsusega C(2013) 2882 kehtestatud riikliku energiatõhususe tegevuskava vormi. Eelpool viidatud rakendusotsusele oli lisatud ka Komisjoni soovituslik vorm riiklike energiatõhususe tegevuskavade koostamiseks, kuid tulenevalt muude direktiivi osade ülevõtmise ja riigi energiasäästumeetmete rakendamise kõrgemast prioriteetsusest otsustati Eesti teatise koostamisel kasutada rakendusotsuses kohustuslikuna ette nähtud energiatõhususe tegevuskava teatise vormi.

Käesolevas dokumendis on antud ülevaade Eesti energiasäästu eesmärkidest riikliku energiapoliitika raames, seniste meetmete rakendamise tulemuslikkusest ja poliitikameetmetest energiatõhususe direktiivi rakendamiseks.

Teatise koostamisel on püütud arvestada Euroopa komisjoni jaanuaris 2014 avaldatud soovitusi¹ Eestile, mis anti 2011. aasta septembris Eesti esitatud teatise „Vahekokkuvõtte „Energiasäästu sihtprogrammi 2007-2013“ rakendamisest ja kava edasine elluviimine: Eesti teine energiatõhususe tegevuskava“ põhjal. Komisjoni talituste töödokumendis avaldatud soovitused energiatõhususe tegevuskava koostamiseks olid järgmised:

- tegevuskavas tuleb loetleda meetmeid, mis annavad reaalse energiasäästu direktiivi² rakendamise raames. Meetmeid tuleks detailsemalt kirjeldada ja kirjeldada konkreetselt nende rakendamise aega. Tuleks vältida meetmete kirjeldamist, mille seos energiatõhususega on vähene või korraldamise aeg pole selge;
- kuna prognoositav energiasääst 2016. aastaks ei ole piisav, tuleb Eestil rakendada täiendavaid energiatõhususe meetmeid kindlustamiseks, et energia lõpptarbimise tõhususe ja energiateenuste direktiivi 2006/32/EÜ eesmärgid saavutatakse. Need meetmed võivad olla suunatud energiasäästu võimalustele, mis on 2011. aasta energiasäästu tegevuskavas kindlaks tehtud, nagu näiteks väikemajadele või valdkondadele, kus seni läbi viidud energiatõhususe meetmed ei ole veel efektiivseks osutunud, nagu näiteks energiateenuste turu ergutamine.

---

¹ Komisjoni aruanne Euroopa Parlamendile ja Nõukogule: Eduaruanne direktiivi 2006/32/EÜ (mis käsitleb energia lõpptarbimise tõhusust ja energiateenuseid) ning direktiivi 2004/8/EÜ (soojus- ja elektrienergia koostootmise stimuleerimiseks siseturu kasuliku soojuse nõudluse alusel) kohaldamise kohta [COM(2013) 938 final] ja sellele lisatud komisjoni talituste töödokument SWD(2013) 541 final

² kuna eelmine teatis esitati tulenevalt energia lõpptarbimise tõhususe ja energiateenuste direktiivist 2006/32/EÜ, on viidatud direktiivile 2006/32/EÜ

- Eestil tuleks välja arendada energiatõhususe poliitika ja üksikute meetmete tulemuslikkuse hindamise häirekindlad meetodid.

8. augustil 2013 kiitis Vabariigi Valitsus heaks Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi algatusel koostatud uue energiamajanduse arengukava koostamise ettepaneku³. Uue „Energiamajanduse arengukava aastani 2030“ esitamine Vabariigi Valitsusele on kavas novembris 2014. Uue energiamajanduse arengukava väljatöötamisel on põhjalikult hinnatud erinevaid energiamajanduse arengu stsenaariumeid, sh energiatõhususe muutuseid mõjutavaid stsenaariumeid. Kuigi võimalike meetmete mõjusid on põhjalikult hinnatud⁴, ei ole hetkel tehtud valikuid, kuidas ja milliseid meetmeid tulevikus energiamajanduse arengukava raames rakendatakse.

2. ÜLEVAADE RIIKLIKE ENERGIATÕHUSUSE EESMÄRKIDE JA ENERGIASÄÄSTU KOHTA

2.1. Riiklikud energiatõhususe eesmärgid 2020. aastaks

(1) Märkige energiatõhususe direktiivi artikli 3 lõike 1 kohased riiklikud energiatõhususe soovituslikud eesmärgid 2020. aastaks (energiatõhususe direktiivi artikli 3 lõige 1 ja XIV lisa 2. osa punkt 1).

Energiatõhususe ja -säästu valdkonna poliitika on osaks Eesti energiapoliitikast. Eesti energiapoliitika alused on kirjeldatud Riigikogu poolt 15.06.2009 kinnitatud „Energiamajanduse riiklikus arengukavas aastani 2020“. Kehtiv pikaajaline energiatõhususe eemärk⁵ aastaks 2020. on kirjeldatud 28.04.2011 Vabariigi Valitsuse poolt heaks kiidetud „Konkurentsivõime kavas „Eesti 2020““. Valitsus seadis tulenevalt Euroopa Liidu Nõukogu soovitusel 2010/410/EL lisa 5. suunisele Eesti 2020. aasta eesmärgiks energia lõpptarbimise taseme säilitamise 2010. aasta tasemel (2866 ktoe ehk 120 PJ, prognoositud). Ka **aprillis 2013 Vabariigi Valitsuses heaks kiidetud uuendatud „Konkurentsivõime kava „Eesti 2020““ näeb ette sama energiatõhususe eesmärgi, mille järgi energia lõpptarbimine aastal 2020 ei tohi ületada 2010. aasta taset.** Statistikaameti andmetel oli energia lõpptarbimine Eestis 2010. aastal 119 PJ.

(2) Kirjeldage eesmärgi oodatavat mõju üldisele primaar- ja lõppenergia tarbimisele 2020. aastal ja selgitage, kuidas ja milliste andmete alusel on see arvutatud (energiatõhususe direktiivi artikli 3 lõige 1).

³ https://valitsus.ee/UserFiles/valitsus/et/valitsus/arengukavad/arengukavade-koostamise-ettepanekud/ENMAK_koostamise_ettepanek.pdf

⁴ Kõik uue „Energiamajanduse arengukava aastani 2030“ koostamiseks tehtud analüüsid on avaldatud veebilehel <http://www.energiatalgud.ee/enmak>

⁵ Kuigi „Konkurentsivõime kava „Eesti 2020““ kasutab mõistet „riigi energiasäästu eesmärk“, on käesoleva dokumendi terminoloogilise ühtluse tagamiseks siin ja edaspidi selle asemel kasutatud mõistet „energiatõhususe eesmärk“.

Eelmises alapunktis kirjeldatud Eesti energiatõhususe eesmärk on seatud lõppenergia tarbimisena Eesti Statistikaameti mõistes. Arvestades 26.11.2010 Vabariigi Valitsuses heaks kiidetud „Taastuvenergia tegevuskavas aastani 2020“ toodud prognoose energia lõpptarbimise baasstsenaariumit (energia lõpptarbitmine aastal 2020 on 137 PJ) ning energia lõpptarbimise andmeid 2010. aasta kohta tähendab nimetatud eesmärk, et Eesti energiasäästupoliitika rakendamise tulemusena saavutatakse aastal 2020 kokkuhoid energia lõpptarbimises 18 PJ/a ehk 13,1%.

(3) Esitage andmed primaarenergia hinnangulise tarbimise (üldine ja sektorite kaupa) kohta aastal 2020 (*energiatõhususe direktiivi artikli 24 lõige 2, XIV lisa 2. osa punkt 2*).

Eesmärgi alusel arvatatud hinnanguline primaarenergia tarbitmine aastal 2020 moodustab kokku 272 PJ. Detailsemalt on primaarenergia hinnangulise tarbimise arvutamist kirjeldatud aprillis 2013 komisjonile edastatud Eesti teatises „Eesti energiasäästupoliitika eesmärk: Eesti teatis Euroopa komisjonile direktiivi 2012/27/EL Artikli 3 lg 1 ja Artikli 24 lg 1 alusel“. Muud olulised hinnangulised andmed energiatootmisest ja -tarbimisest riigis 2020. aastal on kokku võetud alljärgnevas tabelis:

Hinnanguline energiatarbitmine 2020. aastal	Kogused, PJ
Primaarenergia kogutarbitmine 2020. aastal	272
Elektrienergia tootmises kasutatavate kütuste energia (elektri tootmisel soojuselektrijaamas)	82,1..93,0
Elektrienergia toodang (elektri tootmisel soojuselektrijaamas)	29,6..31,6
Soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade lähteenergia	25,4..26,2
Soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade toodang – soojusenergia	5,1..5,6
Soojus- ja elektrienergia koostootmisjaamade toodang – elektrienergia	14,7..14,8
Energia võrgukaod (kõik kütused)	6,1..6,8
Energia lõpptarbitmine kokku	119,1
Energia lõpptarbitmine – tööstus ja põllumajandus	27,4
Energia lõpptarbitmine – transport	38,4
Energia lõpptarbitmine – kodumajapidamised	39,5
Energia lõpptarbitmine – teenused	13,8

2.2. Energiatõhususe lisaeesmärgid

Loetlege kõik riiklikud lisaeesmärgid, mis on seotud kas kogu majanduse või konkreetsete sektorite energiatõhususega (energiatõhususe direktiivi XIV lisa 2. osa punkt 1).

Käesolevas teatises ei käsitleta direktiivi 2010/31/EL rakendamisega seotud teemasid, sh liginullenergiahoonetega seotud eesmärke.

2.3. Primaarenergia sääst

Esitage ülevaade aruande koostamise ajaks saavutatud primaarenergia säästu kohta ja prognoos eeldatava säästu kohta 2020. aastaks (*energiatõhususe direktiivi artikli 3 lõige 1, artikli 24 lõige 2, XIV lisa 2. osa punkti 2 alapunkt a*).

Ülevaade primaar- ja lõppenergia säästu prognoosidest on koondatud alljärgnevasse tabelisse:

	Primaarenergia sääst (PJ)	Lõppenergia sääst (PJ)
2012 – saavutatud		4..6
2016 – prognoos		12
2020 – prognoos	18..20 PJ	18

2.4. Lõppenergia sääst

(1) Kooskõlas direktiiviga 2006/32/EÜ esitage esimeses ja teises riiklikus energiatõhususe tegevuskavas teave saavutatud lõppenergia säästu kohta ning prognoos lõppenergia säästu kohta 2016. aastal (*direktiivi 2006/32/EÜ artikli 4 lõiked 1 ja 2; energiatõhususe direktiivi XIV lisa 2. osa punkti 2 alapunkt b*).

Üldine teave saavutatud lõppenergia säästu kohta ning prognoos lõppenergia säästu kohta 2016. aastal on antud punktis 2.3.

(2) Kooskõlas direktiiviga 2006/32/EÜ esitage esimeses ja teises riiklikus energiatõhususe tegevuskavas lõppenergia säästu arvutamiseks kasutatud mõõtmis- ja/või arvutusmetoodika (*energiatõhususe direktiivi XIV lisa 2. osa punkti 2 alapunkti b teine lõik*).

Primaar- ja lõppenergia tarbimise säästu väljaselgitamiseks kasutati MKM-is välja töötatud arvutusmudeleid, mida on varasemalt rakendatud komisjonile esitatud teatiste [*Eesti taastuvenergia tegevuskava aastani 2020 (2010), Eesti energiasäästupoliitika eesmärk: Eesti teatis Euroopa komisjonile direktiivi 2012/27/EL Artikli 3 lg 1 ja Artikli 24 lg 1*]

alusel (2013)] koostamisel ning riiklikku energiastatistikat [Statistikaameti andmeid energiatarbimise kohta].

Nimetatud mudelid põhinevad energiatarbimise prognoosil sektorite kaupa võttes arvesse lõppenergia tarbimist minevikus ja võimalike energiasäästumeetmete panust. Alates 2013. aastast rakendatud mudelites on lõppenergia tarbimise arvutamisel arvestatud seoseid kliimaatiliste olude, majanduse arenguga, hoonete rekonstrueerimise aktiivsusega, uusehituse ja hoonete kasutusest väljalangemise aktiivsusega.

Primaarenergia säästu arvutamisel on arvestatud energia kadusid ja energia muundamist energiasektoris lähtudes prognoositavatest muutustest energiasektoris (nt muutused põlevkivi kasutamise struktuuris, koostootmisjaamade rakendamisel, muutused elektri ja soojuste tootmise struktuuris, muutused jaotus ja ülekandevõrkude kadudes).

Saavutatud sääst lõppenergia tarbimisel on arvatud 2009. aastal koostatud 2012. aasta lõppenergia tarbimise baasprognoosi ja kliimaandmete alusel normeeritud 2012. aasta energiatarbimise vahena. 2016. ja 2020. aasta prognoositavad lõppenergia säästu väljaselgitamise aluseks olid järgmised andmed:

- 2009. aastal koostatud lõppenergia tarbimise baasprognoos aastateks 2016 ja 2020;
- 2013. aastal koostatud energiatarbimise stsenaariumi alusel arvatud lõppenergia tarbimise prognoos aastateks 2016 ja 2020;
- hinnanguline riiklike meetmete osakaal ellu rakendatavates energiasäästumeetmete kogumis.

3. POLIITIKAMEETMED ENERGIATÕHUSUSE DIREKTIIVI RAKENDAMISEKS

3.1. Horisontaalsed meetmed

3.1.1. Energiatõhususkohustuste süsteemid ja alternatiivsed poliitikameetmed (energiatõhususe direktiivi artikkel 7, XIV lisa 2. osa punkt 3.2)

(1) Esitage teave üldise energiasäästu kohta kohustusperioodil, et saavutada artikli 7 lõike 1 kohaselt seatud eesmärk, ning vajaduse korral ka teave artikli 7 lõigetes 2 ja 3 loetletud võimaluste kasutamise kohta (*energiatõhususe direktiivi artikkel 7, XIV lisa 2. osa punkti 2 alapunkt a*).

Üldine energiasääst kohustusperioodil, et saavutada artikli 7 lõike 1 kohaselt seatud eesmärk, moodustab Eestis ajavahemikul 1.01.2014-31.12.2020 kokku **9468 GWh**. Üldise energiasäästu arvutus kohustusperioodil on lisatud käesolevale teatisele (vt Lisa 1). Üldise energiasäästu arvutuses on transpordisektoris kasutatud lõppenergia täielikult välja jäetud.

Üldise energiasäästu arvutamisel on valdavalt lähtutud Eurostat andmetest. Andmed kodumajapidamistes kogutud küttepude ja puidujäätmete energia kogusearvutamisel on eraldi päringu teel saadud Statistikaameti andmetest. Statistikaameti leibkonna energiatarbimise uuringu järgi on 35% küttepudest ja 49% puidujäätmetest kodumajapidamistel omavaratud.

Eesti kavandab artikli 7 lõigetes 2 ja 3 loetletud võimaluste kasutamist direktiivis ette nähtud piirides. Võimalused üldise energiatõhususkohustuse leevendamiseks on alljärgnevad:

- artikkel 7 lõige 2 punkt a (energiatõhususkohustuse määra vähendamine kohustuse rakendamise esimestel aastatel). Rakendades seda leevendusmeetet võib üldist energiasäästu kohustusperioodil vähendada kokku **1972 GWh**.
- artikkel 7 lõige 2 punkt b (tööstuslike direktiivi 2003/87/EÜ I lisas loetletud tegevusalade välistamine müüdnud energia koguse arvutamisel). Euroopa Liidu heitkogustega kauplemise süsteemi kuulub Eestis 9 tööstuslikku käitist, nende summaarne energiatarbimine 2012. aastal moodustas Statistikaameti andmetel⁶ kokku **2294 GWh**.
- artikkel 7 lõige 2 punkt c (energia muundamise, jaotuse ja ülekande sektorites saavutatud energiasäästu arvestamine). Eesti Arengufondi poolt läbi viidud kaugkütte energiasäästu uuringust selgub, et tänastes kaugküttepiirkondades on suured trassikaod (keskmine kadu 21%) ning suurem osa töötavatest katelseadmetest on vanad. Sellest lähtudes on energiasäästu potentsiaal kaugküttevõrkudes märkimisväärne. Uuringu tulemuste järgi on soojustrasside täielikust renoveerimisest saavutatav potentsiaalne energiasääst kuni **542 GWh**.
- artikkel 7 lõige 2 punkt d (varajase tegevuse arvestamine). Varajaste tegevuste võimaliku arvestamise kohta kavandab Eesti täpsustatud teabe esitamist direktiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatavas teatises.
- arvestades artikli 7 lõikes 3 sätestatud piirangut ei või üldist energiatõhususkohustust vähendada enam kui **2367 GWh**.

(2) Kirjeldage lühidalt artikli 7 lõike 1 kohast riiklike energiatõhususkohustuste süsteemi ning lisage teave selle kohta, kuidas on tagatud järelevalve ja kontroll (*energiatõhususe direktiivi artikli 7 lõiked 1 ja 6, artikli 20 lõige 6 ja XIV lisa 2. osa punkt 3.2*).

Eesti ei ole varasemalt energiatõhususkohustuste süsteemi rakendanud, kuid direktiivi ülevõtmisel kavandatakse energiatõhususkohustuste süsteemi kasutamist direktiivi artikkel 7 lõige 9 loetletud meetmetele (nn alternatiivsetele meetmetele) lisaks.

Energiatõhususkohustuste süsteemi rakendamise alused sätestatakse energiamajanduse korralduse seaduses⁷ (*edaspidi ENMAKS*). ENMAKS sätestab:

- energiatõhususkohustuse kehtestaja (Vabariigi Valitsus);
- piiritleb isikute ringi, kelle suhtes võib energiatõhususkohustust sätestada (eelkõige võrguettevõtjad, teatud juhtudel kütuste müügi ettevõtted, kelle müüdnud energia kogus on enam kui 100 GWh/a);

⁶ Andmed saadud Statistikaametile tehtud eraldi päringu tulemusena

⁷ Seaduse nimi on esialgne ja võib seaduse väljatöötamise käigus muutuda.

- energiatõhususkohustuse täitmise võimalused kohustatud ettevõtte vaatenurgast. Energiatõhususkohustuse rakendamise algusjärgus on põhiliseks energiatõhususkohustuse täitmise viisiks eeldatavasti maksete sooritamine energiasäästufondi, hiljem võivad ettevõtted ümber orienteeruda ning alustada ise panustamist lõpptarbijate poolse energiasäästu arendamisse, tehes seda iseseisvalt või koostöös muude isikutega. Ettevõtete võimalused enda taristu kaasajastamiseks ei ole välistatud, kuid nende rakendamisel arvestatakse direktiivis sätestatud piiranguid;
- eeldused energiatõhususkohustuste süsteemi rakendamiseks ettevõttes. Energiatõhususkohustuste süsteemi rakendamise eelduseks on regulaatori⁸ heaks kiidetud energiatõhususkava;
- energiatõhususkohustuse täitmise seire aluseks on ettevõtete aastaaruanded, mis on tõendatud sõltumatu pädeva eksperdi poolt. Aastaaruanded koondab Konkurentsiamet, kes koostab koondi energiatõhususkohustuste süsteemi rakendamise kohta;
- piirangute seadmise alused energiasäästumeetmetele (nn üksikmeetmetele) energiatõhususkavade raames. Piirangud määratakse ENMAKS alusel kehtestavates õigusaktides.

(3) Esitage teave artikli 7 lõike 9 ja artikli 20 lõike 6 rakendamiseks võetud alternatiivsete poliitikameetmete kohta, sealhulgas teave järelevalve ja kontrolli ning samaväärsuse tagamise kohta (*energiatõhususe direktiivi artikli 7 lõiked 9 ja 10, artikli 20 lõige 6 ja XIV lisa 2. osa punkt 3.2*).

Kohustusperioodil Eestis rakendatavateks alternatiivseteks poliitikameetmeteks on:

1. Energia- ja CO₂-maksud
2. Rahastamiskavad

Alternatiivsete poliitikameetmete prognoositud panus direktiivi artikli 7 lõike 1 teises lõigus esitatud nõuete täitmiseks on kirjeldatud alljärgnevas tabelis.

Poliitikameetmed	Prognoositud energiasääst kogu kohustusperioodi jooksul, GWh
1. Energia- ja CO ₂ -maksud	
- Maagaasi aktsiis ja käibemaks	512
- Elektrienergia aktsiis ja käibemaks	1 585
- Kaugküttes kasutatud kütuste aktsiis ja käibemaks	940
- Bensiini aktsiis ja käibemaks	547
- Kerge kütteõli ja diislikütuse aktsiis ning käibemaks	1 174

⁸ Eelnõu järgi täidab regulaatori ülesandeid Konkurentsiamet.

- Maagaasi aktsiis ja käibemaks	512
2. Rahastamiskavad	
- Tänavavalgustuse uuendamine	211
- Ettevõtete energia- ja ressursitõhusus	459
- Kortere lamute rekonstrueerimine	1 051
Kõik meetmed kokku	6 479

Poliitikameetmete tulemuslikkuse prognooside aluseks olnud teave ja info arvutusmeetodite kohta on esitatud uuringus⁹, mis oli lisatud 5.12.2013 Euroopa komisjonile esitatud teatisele „Eesti meetmed energiatõhususkohustuse täitmiseks: Eesti teatis Euroopa komisjonile direktiivi 2012/27/EL Artikli 7 lg 9 ja lisa V punkti 4 alusel“. Energiaaktsiiside puhul ei ole arvestatud kütuste aktsiisimäärade tõstmisega, mida planeeritakse 23.04.2014 Rahandusministeeriumi poolt algatatud alkoholi-, tubaka-, kütuse- ja elektriaktsiisi seaduse ning vedelkütuse erimärgistamise seaduse muutmise seadusega¹⁰.

Tabelist nähtub, et kavandatud alternatiivsed poliitikameetmed ei kata kogu kohustust, mis on nõutav artikli 7 lõike 1 alusel ning artikli 7 lõigetes 2 ja 3 sätestatud võimalusi ja piiranguid arvestades. Eesmärgi (leevendusmeetmeid arvestades 7101 GWh kogu kohustusperioodi jooksul) saavutamise puuduva osa katmiseks kaalutakse järgmisi võimalusi:

- 1) täiendavate rahastamiskavade rakendamine;
- 2) energia- ja CO₂-maksude muutmine;
- 3) energiatõhususkohustuste süsteemi rakendamine.

(4) Vajaduse korral esitage avaldatud andmed energiasäästu kohta, mis on saavutatud energiatõhususkohustuste süsteemi rakendamise tulemusel (*energiatõhususe direktiivi artikli 7 lõiked 6 ja 8 ning XIV lisa 2. osa punkti 2 alapunkt a*).

Eesti ei ole varasemalt rakendanud energiatõhususkohustuste süsteemi.

(5) Vajaduse korral esitage avaldatud andmed energiasäästu kohta, mis on saavutatud alternatiivsete poliitikameetmete rakendamise tulemusel (*energiatõhususe direktiivi artikli 7 lõige 10, XIV lisa 2. osa punkti 2 alapunkt a*).

Teave meetmete energiasäästu kohta, mis on saavutatud alternatiivsete poliitikameetmete rakendamise tulemusel, esitatakse direktiivi artikli 7 lõike 3 alusel esitatavas teatises.

⁹ http://ec.europa.eu/energy/efficiency/eed/doc/article7/2013_et_eeed_article7_et.pdf

¹⁰ <https://eelnoud.valitsus.ee/main/mount/docList/8fb23828-68a4-4e44-998c-47db0fd80146>

(6) Esitage andmed riiklike koefitsientide kohta, mis on valitud vastavalt energiatõhususe direktiivi IV lisale (*energiatõhususe direktiivi XIV lisa 2. osa punkt 3.2*).

Eesti lähtub koefitsientide seadmisel direktiivi IV lisast, kuid kaalub vajadust erisusteks puidule ja elektrienergiale.

(7) Esitage teave kõigi muude meetodite kohta (välja arvatud energiatõhususe direktiivi V lisa punkti 2 alapunktis e esitatud meetod), mida kasutatakse energiasäästu eluea arvessevõtmisel, ja selgitage, kuidas on tagatud, et need meetodid tagavad vähemalt samaväärse kokkuhoiu (*energiatõhususe direktiivi V lisa punkti 2 alapunkt e*).

Ülevaade direktiivi artikkel 7 lõikes 10 ja V lisas sätestatud kriteeriumide planeeritava täitmise kohta anti Eesti poolt Euroopa komisjonile teatises¹¹ ja sellele lisatud uuringus, mis esitati komisjonile 5.12.2013. Direktiivi üle võtvates õigusaktides (ENMAKS alamastme õigusaktid) kirjeldatakse erinevaid lubatavaid energiasäästu arvutamise meetodikaid energiasäästu eluea arvestamise kohta, nende kujundamisel on kavas lähtuda eelkõige samadest meetoditest, mida kasutati varasemalt koostatud uuringus¹².

Energiatõhususkohustuse süsteemi toimimist reguleerivates õigusaktides kaalutakse kõiki Komisjoni töödokumendis¹³ esitatud variante meetodikaks energiasäästumeetmete eluea arvestamisel. Õigusaktides sätestavates meetmete eluea arvestamise reeglites rakendatakse tingimust, et alternatiivsete eluea arvestamise meetoditega arvatud energiasäästu kogusumma ei ületaks seda energiasäästu kogusummat, mis saadakse, liites kokku kõikide üksikmeetmete energiasäästu, mis saavutatakse meetme rakenduskuupäeva ja 2020. aasta 31. detsembri vahel.

3.1.2. *Energiaauditid ja energiajuhtimissüsteemid (energiatõhususe direktiivi artikkel 8)*

Esitage ülevaade energiaauditite ja energiajuhtimissüsteemide edendamiseks kavandatud või juba võetud meetmete kohta, sealhulgas teave läbiviidud energiaauditite arvu kohta, täpsustades eraldi suurtes ettevõtetes läbiviidud auditite arvu, suurte ettevõtete koguarvu liikmesriigi territooriumil ja äriühingute arvu, mille suhtes kohaldatakse energiatõhususe direktiivi artikli 8 lõiget 5 (*energiatõhususe direktiivi XIV lisa 2. osa punkt 3.3*).

¹¹ Eesti meetmed energiatõhususkohustuse täitmiseks: Eesti teatis Euroopa komisjonile direktiivi 2012/27/EL Artikli 7 lg 9 ja lisa V punkti 4 alusel

¹² Avaldatud http://ec.europa.eu/energy/efficiency/eed/doc/article7/2013_et_eed_article7_et.pdf

¹³ SWD(2013) 451 final „Komisjoni talituste töödokument: Märgukiri direktiivi 2012/27/EL (milles käsitletakse energiatõhusust, muudetakse direktiive 2009/125/EÜ ja 2010/30/EL ning tunnistatakse kehtetuks direktiivid 2004/8/EÜ ja 2006/32/EÜ) artikli 7 (energiatõhususkohustuste süsteem) kohta“, vt osa E2 (p 47-55)

Energiaauditite edendamiseks on senini ette võetud järgmised meetmed:

- energiaaudiitorite kutseomistamise süsteemi käivitamine ja arendamine. Süsteem määratleb nõuded kvalifikatsiooni taotlevaltele isikutele, nendele kutse andja ja kutse andmise korra. Süsteemis võib isik taotleda erineva taseme kvalifikatsiooni. Täpsem teave kutsete omistamise süsteemist on antud Eesti Kütte- ja Ventilatsiooniinseneride Ühenduse kodulehel¹⁴;
- erinõuete kehtestamine energiaaudititega tegelevatele ettevõtetele ehitusseaduse alusel. Kõik energiaaudititega tegelevad ettevõtted peavad omama lepingulist suhet energiaaudiitori kutsekvalifikatsiooniga isikuga ja kehtivat registreeringut majandustegevuse registris¹⁵. Samuti on energiaaudititega tegelevate ettevõtete loetelu avaldatud energiaauditite tegemist toetanud SA KredEx kodulehel¹⁶;
- korterelamute energiaauditite riiklik toetamine. Toetuse andmise tingimused on sätestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri määruses¹⁷, toetuseid väljastas SA KredEx;
- nõuete sätestamine elamute energiaauditite. Nõuded on kehtestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri määruses¹⁸.

Energiaauditite ja energiajuhtimissüsteemide edendamiseks kavandatakse järgmiseid samme:

- direktiivi artikli 8 üle võtmine Eesti seadusandlusesse ENMAKS-iga.

Ülevaade teostatud energiaauditite arvust on koondatud alljärgnevasse tabelisse:

riikliku energiatõhususe tegevuskavaga hõlmatud ajavahemiku jooksul tehtud energiaauditite arv (direktiivi XIV lisa 2. osa punkti 3.3 alapunkt a): - ajavahemikul 2011-2013 teostatud energiaauditid (hõlmab vaid SA KredEx toetatud hoonete energiaaudititeid)	1156
sama ajavahemiku jooksul suurettevõtetes tehtud energiaauditite arv (direktiivi XIV lisa 2. osa punkti 3.3 alapunkt b)	info puudub
vabatahtliku kokkuleppe kava raames energiaaudititeid korraldavate suurettevõtete arv (direktiivi XIV lisa 2. osa punkti 3.3 alapunkt c)	0 ¹⁹

¹⁴ http://ekvy.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=13&Itemid=36&lang=et

¹⁵ <http://mtr.mkm.ee/>

¹⁶ <http://www.kredex.ee/energiatohususest/energiatohusus/kuttekaardid/energiaaudiitorid/>

¹⁷ Majandus- ja kommunikatsiooniministri 12.06.2008 määrus nr 48 „Energiaauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamise tingimused ja kord“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/105042012008?leiaKehtiv>

¹⁸ Majandus- ja kommunikatsiooniministri 04.03.2014 määrus nr 16 „Elamu energiaauditi aruande vorminõuded ja väljastamise kord“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/111032014004>

¹⁹ Eestis puuduvad vabatahtliku kokkuleppe kavad, mille raames oleks korraldatud energiaauditite suurettevõtetes.

3.1.3. Tarbimise mõõtmise ja arvete koostamine (energiatõhususe direktiivi artiklid 9–11)

Kirjeldage tarbimise mõõtmisel ja arvete koostamisel rakendatavaid meetmeid või selleks kavandatud meetmeid, mis on vastu võetud või kavas vastu võtta (energiatõhususe direktiivi artiklid 9, 10 ja 11, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause).

Tarbimise mõõtmisel ja arvete koostamisel on õigusaktides rakendatud järgmised meetmed:

- Elektrituruseadus (ELTS) – sätestab mõõtmise alused ja nõuded elektriarvetele. Nendest olulisemad on:
  - võrguettevõtja tagab tema võrku siseneva ja sealt väljuva elektrienergia koguse kindlaksmääramise, mõõteandmete kogumise ja nende töötlemise õigusaktis sätestatud tehniliste nõuete kohaste mõõteseadmete abil ning kooskõlas õigusakti ja võrguteenuse osutamise lepinguga (ELTS §67 lg 1). Mõõteseadmete tehnilised nõuded sätestab võrgueeskiri²⁰. Võrgueeskirja §39 sätestab alla 1000 V pingel elektri tarbimise korral mõõteseadme suhtes kohaldatavad nõuded. Kui tarbija liitumispunkti kaitse on kuni 63 A, peab mõõteseadme võimaldama mõõta aktiivenergiat kilovatt-tundides ning alates 1. jaanuarist 2017. a peab mõõteseadme võimaldama aktiivenergiat mõõta kauglugemisseadmega. Üle 63 A liitumispunkti kaitsega tarbijatel peab alates 1. jaanuarist 2013. a mõõteseadme võimaldama mõõta aktiivenergiat ja reaktiivenergiat kauglugemisseadmega. Ühtlasi on sätestatud tingimus, et alates 1. jaanuarist 2017. a tuleb igas korteris mõõta aktiivenergiat kauglugemisseadmega. Võrgueeskirja §42 lõige 7 punkti 1 järgi peab kauglugemisseadme võimaldama andmesidevõrgu kaudu edastada võrguettevõtjale vähemalt üks kord ööpäevas igal kauplemisperioodil registreeritud tarbimise näitused;
  - võrguettevõtja tagab võrguteenuse kasutaja teavitamise mõõtmise tulemustest ja nende alusel teostatud võrguteenuste eest maksmisele kuuluva tasu arvestusest kooskõlas õigusakti ja asjakohase lepinguga (ELTS §67 lg 5);
  - Eestis on elektriturul kasutusel andmevahetusplatvorm. Andmevahetusplatvorm on digitaalne keskkond, mille kaudu toimub elektriturul andmevahetus mõõteandmete edastamiseks ning turuosalisele seadusega pandud kohustuste täitmiseks. Andmevahetusplatvormi toimimise alused on sätestatud ELTS §42¹ ja võrgueeskirjas (peatükk 7¹);
  - Koos arvetega esitatavate andmete koosseis on sätestatud ELTS §75¹, muu hulgas antakse tarbijatele infot müüja toodetud või tootjalt ostetud elektrienergia tootmiseks kasutatud energiaallikate jaotuse kohta ning teavet veebilehtedest, kus pakutakse infot seonduva keskkonnamõju kohta.

²⁰ Vabariigi Valitsuse 26.06.2003 määrus nr 184 „Võrgueeskiri“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/129122012061?leiaKehtiv>

Oma tarbimise kohta saab tarbija infot andmevahetusplatvormi kaudu (võrgueeskiri §45⁶ lõige 3 punkt 4).

- Maagaasiseadus (MGS) – sätestab mõõtmise alused ja nõuded arvetele. Nendest olulisemad on:
  - o Et võrguettevõtja tagab võrgust tarbitud gaasikoguste mõõtmise, mõõteandmete kogumise ja töötlemise ning peab sellekohast arvestust (MGS §24 lõige 1);
  - o Arvete esitamine toimub üldjuhul kord kuus (MGS §9 lg 5).
- Kaugkütteseadus (KKütS) – sätestab mõõtmise alused. Võrguettevõtja peab korraldama võrgust tarbitava soojuse koguste mõõtmise ja pidama sellekohast arvestust (KKütS §14 lg 4). Olulisteks kaugkütteteenuse tarbijateks on korterelamud, kulude jaotamine toimub neis korteriühistuseaduse või korteriomandi seaduse alusel. Nendes seadustes on sätestatud põhimõte, et kulude jaotamine toimub proportsionaalselt korteri suurusega, kuid majaelanikud võivad kokkuleppel muuta kulude jaotamise põhimõtet (nt siis kui nad rakendavad individuaalset kuluarvestust).

Lisaks on MKM algatusel läbi viidud uuring, mis käsitleb kulude jaotamise põhimõtete kujundamist individuaalse kuluarvestuse rakendamisel. Uuring on avaldatud SA KredEx veebilehel²¹.

Oluline osa direktiivis sätestatud nõuetest on juba rakendatud olemasolevates õigusaktides. Meetmed, kuidas korraldatakse direktiivi artikli 9 lõike 3 ülevõtmine, otsustatakse ENMAKS väljatöötamisel.

3.1.4. Tarbijate teavitamise programmid ja koolitus (energiatõhususe direktiivi artiklid 12 ja 17).

Esitage teave meetmete kohta, mis on vastu võetud või kavandatud, et edendada ja hõlbustada VKEde ja kodutarbijate tõhusat energia kasutamist (*energiatõhususe direktiivi artiklid 12 ja 17, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause*).

Vastu võetud meetmed, et edendada ja hõlbustada kodutarbijate tõhusat energia kasutamist:

- toetuskeemid korterelamute rekonstrueerimiseks, mille esmaseks eesmärgiks on tagada nende energiatõhusus. Riigi poolt korraldatud toetuskeemide raames pakutakse soodustingimustel laene, käenduseid ja toetuseid. Võimalikele kasusaajatele pakutakse infot toetuskeemide kohta SA KredEx kodulehel²². Toetuskeemide rakendamisel osalevad aktiivselt ka Eesti suurimad pangad

²¹ Kütteenergia tarbimise vähendamine korterelamutes läbi tarbijate teadlikkuse tõstmise ja käitumisharjumuste muutmise, tuginedes individuaalse küttekulu mõõtmisele, http://www.kredex.ee/public/Uuringud/Allokaatorid_uuring_191112.pdf

²² <http://www.kredex.ee/korteriuhistu/korteriuhistu-laenu-ja-toetused/renoveerimislaen-3/>,
<http://www.kredex.ee/korteriuhistu/korteriuhistu-laenu-ja-toetused/korterelamulaenu-kaendus/>,
<http://www.kredex.ee/korteriuhistu/korteriuhistu-toetused/rekonstrueerimise-toetus/>

(Swedbank, SEB Pank), sest sageli täidetakse kasusaajate poolne omafinantseeringu nõue pangalaenu abil;

- toetuskeemid väikeelamute energiatõhususe parendamiseks. Võimalikele kasusaajatele pakutakse infot toetuskeemide kohta SA KredEx kodulehel²³;
- igal aastal korraldatakse üleriiklikku energiasäästunädalat. Täpsem info energiasäästunädala kohta on avaldatud selle veebilehel²⁴;
- läbi on viidud kampaaniaid elanike teavitamiseks energiasäästust. Meetme kirjeldus on avaldatud internetis²⁵, kampaaniaid korraldas SA KredEx;
- eluaseme renoveerimiseks võetud laenude intresside tulumaksust vabastamine tulumaksuseaduse § 25 lg 1 ja 2 alusel. Teavet maksusoodustuse kasutamise kohta pakutakse Maksu- ja Tolliameti veebilehel²⁶;
- täiendavalt on energiaettevõtted välja arendanud tarbijatele suunatud teabekeskonnad, nendega saab tutvuda energiaettevõtete veebilehtedel²⁷.

VKEde tõhusat energia kasutamist edendatakse läbi meetmete, mille üldiseks eesmärgiks on tõsta ettevõtete keskkonnateadlikkust. Ettevõtetele korraldatakse infopäevi, samuti jagatakse teavet internetis²⁸.

3.1.5. Kvalifitseerimis-, akrediteerimis- ja sertifitseerimissüsteemide kättesaadavus (energiatõhususe direktiivi artikkel 16)

Esitage teave olemasolevate või kavandatavate sertifitseerimis- ja akrediteerimissüsteemide või samaväärsete kvalifikatsioonisüsteemide kohta (sh koolituskavade kohta) energiateenuseosutajate, energiaauditite, energeetikajuhtide ning direktiivi 2010/31/EL artikli 2 punktis 9 määratletud energiamõjuga ehitusdetailide paigaldajate jaoks (*energiatõhususe direktiivi artikkel 16, XIV lisa 2. osa punkt 3.7*).

Kohustus reguleerida kutsetegevust nii energeetika kui ka ehituse valdkondades tuleneb kutseseadusest (KutS). Kutsesüsteemi osalised on ära nimetatud ning nende ülesanded kirjeldatud kutseseaduse 2. peatükis „Kutsesüsteemi osalised“. Sellest lähtuvalt on ühtse ja korrastatud kutsesüsteemi eest vastutav Haridus- ja Teadusministeerium ning reguleeritav kutsetegevuse valdkondade loetelu on kehtestatud § 8 lõike 6 alusel Vabariigi Valitsuse 11. detsembri 2008. a määrusega nr 165 „Kutsetegevuse valdkondade loetelu, kutsenõukogude nimetused, kutsenõukogude moodustamise ja lõpetamise kord ning töökorraldus ja kutsenõukogusse institutsioonide esindajate nimetamise kord“.²⁹

²³ <http://www.kredex.ee/eramaja/>, <http://www.kredex.ee/eraisik/eraisiku-laenud-ja-teenused/kodutoetus-lasterikastele-peredele-2/>

²⁴ <http://energiatark.ee/>

²⁵ Meede „Elanike teavitamine elamute energiasäästlikkusest“,

http://www.struktuurifondid.ee/public/oigusaktid/Teavitamise_programm_allkirjastatud_280408.pdf

²⁶ <http://www.emta.ee/index.php?id=26872>

²⁷ Vt näiteks http://www.soojus.ee/energiasaast_2, <https://www.energia.ee/et/kokkuhoid>

²⁸ <http://eco-net.ee/>, <http://www.ekja.ee/>

²⁹ <https://www.riigiteataja.ee/akt/13091006>

Nimetatud määruse § 1 (Kutsetegevuse valdkonnad) lõike 2 punktis 1 on sätestatud ehitus, kinnisvara ja geomaatika ning punktis 2 energeetika, mäe- ja keemiatööstus.

Täpsemalt toimib kutsete omistamise süsteem järgmiselt. Kutseaduse § 3 alusel moodustab Vabariigi Valitsus Kutseandjate nõukogu, mis on kutseaduse § 4 lõike 3 alusel kutsetegevuse valdkonna töötajate, tööandjate, kutse- ja erialaühenduste ning riigi esindajatest koosnev haldusorgan ja teeb ettepanekuid kutsestandardite väljatöötamiseks ning kinnitab valmis kutsestandardid. Samuti annab haldusorgan kutse andjatele kutse andmise õigused ning teostab nende üle järelevalvet (KutS §7 lg 1 p 4).

Kutsete nimekirjad ning tingimused kutse andmiseks avaldab kutset andev organ (KutS § 12 lg 1 p 5). Kutset andvate organite kohta avaldab teabe Kutsekoda iga kehtiva kutsestandardi juures. Teistes liikmesriikides kriteeriumite kohaselt välja antud sertifikaatide tunnustamise kindlustab välisriigi kutsekvalifikatsiooni tunnustamise seadus.³⁰

Eestis kinnitatud kutsed, mis katavad direktiivi artikli 16 nõudmised, on välja toodud järgnevas nimekirjas:

- energiateenuseosutajad, energiaaudiitorid ja energeetikajuhid:
  - o energiaaudiitor (tase 6), diplomeeritud energiatõhususe spetsialist (tase 7), volitatud energiatõhususe spetsialist (tase 8);
  - o elektriinsener (tase 6), diplomeeritud elektriinsener (tase 7), volitatud elektriinsener (tase 8);
  - o diplomeeritud soojusenergeetikainsener (tase 7), volitatud soojusenergeetikainsener (tase 8);
  - o kütte-, ventilatsiooni- ja jahutuseinsener (tase 6), diplomeeritud kütte-, ventilatsiooni- ja jahutuseinsener (tase 7), volitatud kütte-, ventilatsiooni- ja jahutuseinsener (tase 8);
- direktiivi 2010/31/EL artikli 2 punktis 9 määratletud energiamõjuga ehitusdetailide paigaldajad:
  - o krohvija (tase 4);
  - o pottsepp (tase 4), pottseppmeister (tase 5);
  - o soojuspumpade paigaldaja (tase 4);
  - o termiliste päikeseküttesüsteemide paigaldaja (tase 4);
  - o keskkonnatehnika lukksepp III;
  - o sisetööde elektrik (tasemed 3-5).

Kõikide eelpool loetletud kutsete kutsestandardid on avaldatud Kutsekoja kodulehel³¹.

31. detsembriks 2014 on Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium kavandanud lõpetada analüüsi hindamaks, kas energiateenuseosutajate, energiaauditite, energeetikajuhtide ja energiamõjuga ehitusdetailide paigaldajate tehnilise pädevuse, objektiivsuse ja usaldusväarsuse tase Eestis on piisav.

³⁰ <https://www.riigiteataja.ee/akt/12988434>

³¹ <http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/otsing>

3.1.6. *Energiateenused (energiatõhususe direktiivi artikkel 18)*

(1) Esitage teave energiateenuseid edendavate meetmete kohta, mis on vastu võetud või kavandatud. Kirjeldus peab sisaldama hüperlinki veebisaidile, kus on esitatud olemasolevate energiateenuseosutajate loetelu ja nende kvalifikatsioon (*energiatõhususe direktiivi XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause, XIV lisa 2. osa punkt 3.8*).

Energiateenuste edendamiseks Eestis on rakendatud järgmisi meetmeid:

- välja töötatud ja rakendatud kutseomistamise süsteem, mille eesmärgiks on luua Eestis energiateenuseid pakkuvate kvalifitseeritud spetsialistide võrgustik. Lähemalt on Eesti kutseüsteemi toimimist kirjeldatud käesoleva dokumendi osas 3.1.5, kus on loetletud ka kutsed, mille puhul võib energiateenuste pakkujat pädevaks lugeda;
- energiateenuste turu käivitamiseks on korraldatud korterelamute energiaauditite toetamist. Toetuse andmise tingimused on sätestatud majandus- ja kommunikatsiooniministri määruses³², toetuseid väljastas SA KredEx;
- on teostatud analüüse ja projekte, et aidata kaasa energiateenuste pakkumise võimalike lahenduste rakendamisele Eestis.

Energiateenuste edendamiseks Eestis on kavas üle võtta direktiivi artikkel 18 nõuded ja jätkata projektipõhist energiateenuste pakkumise arendamist ja tarbijatele energiateenuste usaldusväarsuse suurendamist Eestis.

(2) Esitage riikliku energiateenuste turu kohta kvalitatiivne ülevaade, milles kirjeldatakse praegust olukorda ning visandatakse edasised turusuundumused (*energiatõhususe direktiivi artikli 18 lõike 1 punkt e*).

2013. aastal viis SA Keskkonnainvesteeringute keskus läbi analüüsi „Energiateenusettevõtete turu käivitamise võimaluste analüüs“. Alljärgnevalt on tehtud mõned olulisemad väljavõtted sellest uuringust:

Analüüsi ptk 2.4 sissejuhatus:

Eestis on täna vaid mõni ettevõtte, mis reklaamib end energiateenusettevõttena. Ükski neist ei tegutses energiateenusettevõttena selles mõttes, et osutatud teenuste eest tasumine oleks seotud tulevikus saavutatava säästuga. Pigem maksab tellija kinni investeeringu ning kui selle tulemusena tõesti tekib prognoositust suurem energiasääst, siis mõnel juhul jagatakse see kliendi ja energiateenusettevõtte vahel.

Analüüsi ptk-s 2.4 hinnati kliendisegmentide kaupa Eesti olukorda järgmiselt:

---

³² Majandus- ja kommunikatsiooniministri 12.06.2008 määrus nr 48 „Energiiauditi ja ehitise ekspertiisi tegemise ning ehitusprojekti koostamise toetamise tingimused ja kord“, <https://www.riigiteataja.ee/akt/105042012008?leiaKehtiv>

1. Elamuturg. Eluruumid Eestis on eraomanduses, igal korteriomandil on omanik. Väike osa korteritest kuulub riigile või kohalikule omavalitsusele, kuid nende osakaal väheneb. Üürituru suuruseks Eestis loetakse umbes 15%, mis on Euroopa keskmisega võrreldes pigem väike. Enamikus kortermajades on korteriomanike poolt asutatud korteriühistu, mis esindab korteriomanikke ühiselt. Ühistu esindus- ja juhtimisorgan on juhatus, samas on kõrgemaks otsustus- ja juhtorganiks liikmete üldkoosolek, mis võtab otsuseid vastu enamuse otsustusõigusega. Ühistu poolt võetud kohustused on seotud korteriomandiga, st korteriomandi müügi korral jääb kohustus seotuks korteriga ja läheb üle uuele omanikule. Seoses eeltooduga on Eestis piisavad eeldused energiateenusettevõtete tegutsemiseks eluasemeturul. Samas on muud turud energiateenusettevõtetele olnud atraktiivsemad.

2. Äri- ja avaliku sektori hoonete turg. Ka äri sektoris kuuluvad hooned eraõiguslikele omanikele, mistõttu on ka siin kõik eeldused energiateenusettevõtete tegutsemiseks. Avaliku sektori hoonete puhul kuuluvad hooned riigile, kohalikule omavalitsusele või nende poolt asutatud eraõiguslikele äriühingutele. Eeldused energiasäästuprojektide elluviimiseks energiateenusettevõtete mudelit kasutades on olemas, kuid arvestama peab mitmete õiguskeskkonnast tulenevate piirangutega. Ka teenindussektori suur soojuse ja energiatarve tuleneb äri sektori hoonete seisukorrast. Teenindussektor ei ole üldjuhul hoonete omanik, vaid rentnik. Sellest tulenevalt ei ole ka hoone omanikul huvi energiasäästu investeerida, kuna klient on niikuinii sunnitud energiakulud tasuma. Ka siin on energiateenuste turule eeldused olemas, kuid energiateenuste turu areng käib käsikäes kinnisvarasektori arenguga – kui renditavate pindade kvaliteet kasvab (ja energia tarbimise kulu väheneb), siis on rendipindade omanikud sunnitud ka ise energiasäästu investeerima. Täna on Eestis energiateenuste mudelile sarnaseid lahendusi pakutud kaubandus- ja kinnisvaraettevõtetele, Riigi Kinnisvara AS on kasutanud oma pikaajalistes rendilepingutes energiatõhususe klausleid.

3. Tööstusklenditurg. Eesti tööstussektor on väga energiamahukas ja see puudutab nii tööstusprotsesse kui ka -hooneid. Võrdluses Soomega on tööstusharude lõikes tööjõukulude osatähtsus Soomes Eestist suurem, kuid energiakulud on peaaegu kõigis töötleva tööstuse harudes Eestis kõrgemad. Ka Eesti tööstussektoris aitaksid energiateenusettevõtted kliendil vähendada energiakulusid, parandada energiatõhusust, juhtida riske ning tõsta konkurentsivõimet. Täna on Eestis vaid üksikuid näiteid (peamiselt toiduainetetööstuses), kus energiateenust on kasutatud. Eesti puhul on eri ekspertide hinnangul märkimisväärne energiasäästupotentsiaal lisaks tööstusprotsessidele ka tööstushoonetes.

Analüüsi ptk 3.2.1:

Energiasäästuprojektide puhul saab rääkida tendentsist, mille kohaselt kliendid on pigem valmis tegema selliseid projekte, kus esiteks nad mõistavad paremini säästu arvutamise meetodikat ja teiseks on tasuvusajad aktsepteeritavad (lühikesed,

maksimaalselt 5 aastat). Peamised valdkonnad, kus energiasäästu saavutamisel energiateenuseid pakkuvate ettevõtete osalusel rääkida saab, on järgmised:

1. Valgustus, sisaldades nii siseruumide valgustust, välisvalgustust kui ka tänavavalgustust. Projektide sisuks on efektiivsemate ja eri keskkondadesse sobivate lampide ning programmeeritavate ja sensorlampide kasutamine.
2. Kütte-, ventilatsiooni- ja jahutussüsteemid (HVAC). Projektide sisuks on HVAC-süsteemide optimeerimine, soojuspumpade kasutamine, jääksoojuse ärakasutamine jne.
3. Hoonete soojustamine. Projektide sisuks on hoonete energiakulude minimeerimine, kasutades kompleksset renoveerimist – hoonekarbi soojustamine, HVAC-süsteemide paigaldus, akende vahetus, katuse ja keldri soojustamine, taastuvenergia tootmiseseadmete paigaldus (päiksepaneelid katusel) jne.
4. Automaatika- ja kontrollsüsteemid. Projektide sisuks on hoonete ja protsesside juhtimissüsteemide optimeerimine, energia tarbimine soodsama hinnaga ajal, sensorlahendused jne.

Analüüsi ptk 4 kirjeldab olulisemaid tõrkeid energiateenuste pakkumisele Eestis, nendeks on:

- regulatiivsed/administratiivsed probleemid:
  - o avaliku sektori investeringute tegemise võimekus ja bilansivälise investeringu õiguslikud aspektid;
  - o hankimiskogemuse puudumine.
- tehnilised probleemid:
  - o klient ei tunne end võrdväärse partnerina, napib eelkõige tehnilist mõistmist ja arusaamist;
  - o klientide ebakindlus tuleviku osas;
  - o energiateenuste lepingutest tulenevad tehnilised nüansid.
- rahastamisega seotud probleemid:
  - o energiasäästualane üldine teadlikkus on madal;
  - o energiateenusettevõtete võimekus projekte rahastada;
  - o Eesti pankade ja rahastusasutuste jaoks on energiateenuste skeem uudne;
  - o klientide umbusk energiateenuste suhtes – puudutab rahalisi garantiisid ning riske.

Täismahus uuringu auranne on avaldatud internetis³³.

---

³³ http://www.energiatalgud.ee/img_auth.php/0/08/ESCO_analyys.pdf

3.1.7. *Energiatõhususe parandamise muud horisontaalsed meetmed (energiatõhususe direktiivi artiklid 19 ja 20)*

(1) Märkige esimeses riiklikus energiatõhususe tegevuskavas energiatõhususe direktiivi artikli 19 rakendamiseks võetud energiatõhususe meetmed. Eelkõige esitage loetelu meetmetest, mis on võetud, et kõrvaldada õigusnormidega seotud ja muid tõkkeid energiatõhususe saavutamisele (nt erisuunalised stiimulid mitme omanikuga omandi puhul, riigihanked ja aastaeelarve koostamine, samuti raamatupidamisest tulenevad takistused) (*energiatõhususe direktiivi artikkel 19, XIV lisa 2. osa punkt 3.9*).

Direktiivi artikkel 19 näeb ette, et liikmesriigid hindavad õigusnormidega seotud ja muid tõkkeid energiatõhususe saavutamisele ning vajaduse korral võtavad nende kõrvaldamiseks asjakohased meetmed.

Energiatõhusust puudutavate või mõjutavate õigusnormide toime jälgimine on MKM energeetikaosakonna ülesanne. Seda tööd viiakse läbi pidevalt, valdavalt välja töötamisel olevate õigusaktide või strateegiate eelnõude läbivaatamise ja kommenteerimise teel.

Eesti eluasemeturul ei ole üüritavate eluasemete osatähtsus suur. Üüritud eluasemete osakaal kogu eluasemete arvust on Eestis ligikaudu 15%, valdavalt on eluaseme omanikud ka elanikeks eluasemetel. Majade, sh ridamajade üürimine on vähelevinud. Korterimajade valitsemisel tehakse kortermaja valitsemist puudutavad otsused korteriomanike häälteenamusel. Eeltoodust tulenevalt ei ole omanike ja üürnike huvide erisus Eestis oluline takistus, mis pärsiks elamute rekonstrueerimist energiatõhusamaks. Täiendavate meetmete rakendamist pole ette näha.

Ärihoonete turg, kus renditavatel pindadel on suurem osatähtsus, toimib üldiselt energiatõhususe saavutamist stimuleerivalt: renditavate pindade pakkujaid on piisavalt palju, et tagada rendilevõtjatele valiku võimalus.

Eestis jätkub keskvalitsuse asutuste hoonete haldamise konsolideerimine, mille aluseid kirjeldab „Riigi kinnisvarategevuse strateegia“³⁴.

(2) Esitage teave riikliku energiatõhususe fondi kohta (energiatõhususe direktiivi artikkel 20, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause).

Eestil ei ole riiklikku energiatõhususe fondi. ENMAKS väljatöötamisel kavandatakse ettevõtete energiatõhususkohustuse täitmise võimalusena (vt ka osa 3.1.1, alapunkt 2) maksete sooritamist energiatõhususe fondi. Riikliku energiasäästufondi eesmärgiks on toetada energiapoliitikas³⁵ ette nähtud energiasäästumeetmete elluviimist.

³⁴ „Riigi kinnisvarategevuse strateegia“ on avaldatud <http://riigivara.fin.ee/lr1/web/guest/strateegia>

³⁵ välja töötamisel „Energiamajanduse arengukava aastani 2030“

3.2. Ehitiste energiatõhusus

3.2.1. Hoonete renoveerimise strateegia (energiatõhususe direktiivi artikkel 4)

Esitage hoonete renoveerimise riiklik pikaajaline strateegia (energiatõhususe direktiivi artikli 4 viimane lõik).

Hoonete renoveerimise strateegia esitatakse Euroopa Komisjonile eraldi teatisega.

3.2.2. Muud energiatõhususe meetmed ehitussektoris

Kirjeldage üksikasjalikult hoonete energiatõhususe suurendamise olulisi meetmeid, et saavutada artikli 3 lõikes 1 osutatud riiklikud energiatõhususe eesmärgid (energiatõhususe direktiivi artikli 24 lõige 2, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause).

Hoonete energiatõhususe suurendamise olulised meetmed Eestis on rahastamiskavad hoonete rekonstrueerimise toetamiseks ja hoonete energiatõhusust käsitlev riiklik regulatsioon, mille kujundamisel on lähtunud eelkõige hoonete energiatõhususe direktiivist 2010/31/EL.

Vastu võetud olulised rahastamiskavad, et aidata kaasa hoonete energiatõhususe investeeringutele:

- toetuskeemid korterelamute rekonstrueerimiseks, mille esmaseks eesmärgiks on tagada nende energiatõhusus. Riigi poolt korraldatud toetuskeemide raames pakutakse soodustingimustel laene, käenduseid ja toetuseid³⁶;
- toetuskeemid väikeelamute energiatõhususe parendamiseks³⁷;
- keskvalitsuse ja kohalike omavalitsuste hoonete rekonstrueerimine. RKAS korraldas 2010-2013. aastal rekonstrueerimise investeeringute teostamist 540 avaliku kasutusega hoones või hoonekompleksis. Investeeringute kogumaht moodustas 165,6 M€³⁸.

3.3. Avalik-õiguslike asutuste energiatõhusus

3.3.1. Keskvalitsuse hooned (energiatõhususe direktiivi artikkel 5)

Esitage teave köetavate ja jahutatavate keskvalitsuse hoonete avaldatud loetelu kohta (energiatõhususe direktiivi artikli 5 lõige 5, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause).

Teave keskvalitsuse asutustest, mille hoonete haldamisel järgitakse hoonete energiatõhususe direktiivi artiklit 5, on koondatud käesoleva dokumendi lissasse (vt Lisa 2).

³⁶ Vt ka <http://www.kredex.ee/korteriuhistu/korteriuhistu-laenu-ja-toetused/renoveerimislaen-3/>, <http://www.kredex.ee/korteriuhistu/korteriuhistu-laenu-ja-toetused/korterelamulaenu-kaendus/>, <http://www.kredex.ee/korteriuhistu/korteriuhistu-toetused/rekonstrueerimise-toetus/>

³⁷ Vt ka <http://www.kredex.ee/eramaja/>, <http://www.kredex.ee/eraisik/eraisiku-laenu-ja-teenused/kodutoetus-lasterikastele-peredele-2/>

³⁸ Vt ka <http://www.rkas.ee/co2>

3.3.2. Muude avalik-õiguslike asutuste hooned (energiatõhususe direktiivi artikkel 5)

(1) Esitage teave võetud või kavandatud meetmete kohta, et innustada avalik-õiguslikke asutusi ja sotsiaalmajadega tegelevaid avalik-õiguslikke asutusi võtma vastu energiatõhususe tegevuskavasid, et avalik-õiguslike asutuste hoonete energiatõhusus võiks olla eeskujuks (energiatõhususe direktiivi artikli 5 lõike 7 punkt a, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause).

Teave kavandatud meetmete kohta, et innustada avalik-õiguslikke asutusi ja sotsiaalmajadega tegelevaid avalik-õiguslikke asutusi võtma vastu energiatõhususe tegevuskavasid:

- Riigikogu menetluses on kaugkütte seaduse muutmise seadus³⁹, millega nähakse ette kaugkütte arengukava koostamise kohustus omavalitsustes, kus kasutatakse kaugkütet. Kohaliku kaugküttemajanduse arengukava keskendub soojuse tootmise ja jaotamise korrastamisele, kuid soojuse tootmise vajaduse hindamisel tuleb muuhulgas arvestada kasutusele võetavaid energiatõhususe meetmeid, sealhulgas ka kaugküttepiirkondades asuvates hoonetes. Kohalike kaugkütte arengukava koostamise nõude täitmiseks planeeritakse riiklikku toetusmeedet.

(2) Esitage nende avalik-õiguslike asutuste loetelu, kes on välja töötanud energiatõhususe tegevuskava (energiatõhususe direktiivi XIV lisa 2. osa punkt 3.1).

Avalik-õiguslike asutused ja kohalikud omavalitsused, kes on välja töötanud energiatõhususe tegevuskava:

- Tallinna linn (<https://oigusaktid.tallinn.ee/?id=savepdf&aktid=119834>);
- Tartu linn (http://trea.ee/pagas/Meshartility/BEI_Tartu.pdf);
- Võru linn (http://trea.ee/pagas/Meshartility/BEI_V%C3%B5ru.pdf);
- Valga linn (http://trea.ee/pagas/Meshartility/BEI_Valga.pdf);
- Jõgeva linn (http://trea.ee/pagas/Meshartility/BEI_J%C3%B5geva.pdf);
- Rakvere linn.

3.3.3. Avaliku sektori asutuste ostud (energiatõhususe direktiivi artikkel 6)

Esitage teave võetud või kavandatud meetmete kohta, et tagada, et keskvalitsus ostab üksnes suure energiatõhususega tooteid, teenuseid ja hooneid, (energiatõhususe direktiivi artikli 6 lõige 1) ning võetud või kavandatud meetmete kohta, millega innustatakse muid avaliku sektori asutusi toimima samaviisi (energiatõhususe direktiivi artikli 6 lõige 3, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause).

Avaliku sektori asutuste ostudel lähtutakse eelkõige riigihangete seaduses sätestatud riigihangete korrast. Direktiivi lisas III ette nähtavaid eritingimusi energiatõhususe

³⁹ Vt ka <http://www.riigikogu.ee/?op=ems&page=eelnou&eid=f37107db-fb77-4e68-8689-67a9702f43ad&>

aspektist keskvalitsuse ostudele riigihangete seaduses ei planeerita: neid kavandatakse juurutada ENMAKSis.

3.4. Muud energia lõpptarbimise tõhususe meetmed, sealhulgas tööstuses ja transpordisektoris

(1) Kirjeldage üksikasjalikult olulisi meetmeid energiatõhususe suurendamiseks tööstuses, et saavutada energiatõhususe direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud riiklikud energiatõhususe eesmärgid (*energiatõhususe direktiivi artikli 24 lõige 2, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause*).

Tööstuse energiatõhususe kasvule püütakse Eestis kaasa aidata eelkõige läbi ettevõtete keskkonnateadlikkuse edendamise⁴⁰. Lisaks olemasolevatele meetmetele tööstuses (ettevõtte reinvesteeritud kasumi tulumaksuvabastus) kavandatakse tööstuse ressursitõhususe meetet, mille üheks eesmärgiks on energiasäästu saavutamine tööstusettevõtetes.

ENMAKSis juurutatakse suurettevõtete suhtes kohalduv energiaauditite kohustus.

(2) Kirjeldage üksikasjalikult olulisi meetmeid energiatõhususe suurendamiseks reisijate- ja kaubaveosektoris, et saavutada energiatõhususe direktiivi artikli 3 lõikes 1 osutatud riiklikud energiatõhususe eesmärgid (*energiatõhususe direktiivi artikli 24 lõige 2, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause*).

Riigi tegevused transpordisektoris lähtuvad Riigikogu 19.02.2014 otsusega kinnitatud „Transpordi arengukavast 2014-2020“⁴¹. Olulisemad meetmed selles kavas, mis mõjutavad energiatõhusust reisijate- ja kaubaveosektoris, on alljärgnevad:

- sundliikumiste asendamine („Transpordi arengukava 2014-2020“ meede 1.1);
- sundliikumiste vähendamine (meede 1.2);
- säästlikuma liikumisviisi eelistamine (meede 1.3);
- intelligentsete transpordisüsteemide arendamine (meede 1.4);
- taastuvate kütuste kasutamise soodustamine teetranspordis (meede 4.1);
- autopargi ökonoomsuse suurendamine (meede 4.2);
- üleriigiliste ühistranspordiühenduste arendamine (meede 5.1);
- regionaalsete ühistranspordiühenduste arendamine (meede 5.2);
- kohalike ühistranspordiühenduste arendamine (meede 5.3);
- ühistranspordi integreerimine ja ligipääsu parandamine (meede 5.4).

(3) Esitage andmed energia lõpptarbimise tõhususe muude oluliste meetmete kohta, mis aitavad kaasa riiklike energiatõhususe eesmärkide saavutamisele, kuid mida ei

⁴⁰ Vt näiteks <http://eco-net.ee/>, <http://www.ekja.ee/>

⁴¹ Vt ka <https://www.riigiteataja.ee/aktiilisa/3210/2201/4001/arengukava.pdf#>

ole riiklikus energiatõhususe tegevuskavas mujal nimetaud (*energiatõhususe direktiivi artikli 24 lõige 2, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause*).

Muud olulised energia lõpptarbimise tõhususe meetmed:

- kohalike omavalitsuste tänavavalgustussüsteemide rekonstrueerimine.

3.5. Kütte ja jahutuse tõhususe edendamine

3.5.1. Põhjalik hindamine (energiatõhususe direktiivi artikkel 14)

(1) Esitage teises ja järgmistes riiklikes energiatõhususe tegevuskavades hinnang, kuidas on edenenud artikli 14 lõikes 1 osutatud tõhusa koostootmise ja tõhusa kaugkütte ja -jahutuse kohaldamise võimaluste põhjaliku hindamise rakendamine (*energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõige 1, XIV lisa 2. osa punkt 3.4*).

Ei käsitleta käesolevas dokumendis, kuna tegemist on esimese energiatõhususkavaga direktiivi 2012/27/EL mõistes.

(2) Kirjeldage menetlust ja meetodikat, mida kasutatakse energiatõhususe direktiivi IX lisa kohase kulude-tulude analüüsi koostamisel (*energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõige 3, IX lisa 1. osa viimane lõik, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause*).

Direktiivi üle võtvates õigusaktides (ENMAKS alamastme õigusaktid) kirjeldatakse erinevaid lubatavaid meetodikaid kulude-tulude analüüsi koostamisel. Nende kujundamisel on kavas lähtuda eelkõige direktiivi lisast IX.

3.5.2. Muud meetmed, mis tagavad tõhusa kütte ja jahutuse (energiatõhususe direktiivi artikkel 14)

Kirjeldage meetmeid, strateegiat ja poliitikat, sealhulgas riikliku, piirkondliku ja kohaliku tasandi programme ja kavasid, mille eesmärk on arendada tõhusa koostootmise, tõhusa kaugkütte ja -jahutuse, muude tõhusate kütte- ja jahutussüsteemide ning heitsoojusest ja taastuvatest energiaallikatest saadava soojus- ja jahutusenergia kasutamise majanduslikke võimalusi (*energiatõhususe direktiivi artikli 14 lõiked 2 ja 4 ja XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause*).

Eestis rakendatavad meetmed, mille eesmärk on arendada tõhusa koostootmise, tõhusa kaugkütte ja -jahutuse, muude tõhusate kütte- ja jahutussüsteemide ning heitsoojusest ja taastuvatest energiaallikatest saadava soojus- ja jahutusenergia kasutamise majanduslikke võimalusi:

- riiklik regulatsioon:
  - o toetusmeetmed elektrituruseaduses suure efektiivsusega koostootmisjaamadele (võrku antud elektri kogusest lähtuv tegevustoetus);

- kaugkütteseaduse alusel kaugküttepiirkondade kehtestamise võimalus kohalikele omavalitsustele, mis välistab põhjendatud juhul kaugküttesüsteemide konkurentsi teiste energiakandjatega piirkondades, kus on või kuhu planeeritakse kaugkütet);
- planeeritav kaugkütte arengukavade koostamise kohustus kohalikele omavalitsustele, kus kasutatakse kaugkütet⁴²;
- rahastamiskavad:
  - SA Keskkonnainvesteeringute Keskus poolt rakendatavad riiklikud toetuskeemid⁴³ kaugküttemajanduse kaasajastamiseks, mille tulemusena on hiljuti valminud või valmimas 9 koostootmisjaama (56 MW_{th} / 11 MW_{el});
  - planeerimisel toetusmeede kaugküttevõrkude kaasajastamiseks EL struktuurifondidest.

3.6. Energia muundamine, ülekandmine, jaotamine ja nõudlusele reageerimine

3.6.1. Võrgutariifides ja õigusnormides käsitletavad energiatõhususe kriteeriumid (energiatõhususe direktiivi artikkel 15)

(1) Kirjeldage kavandatud või vastuvõetud meetmeid, millega tagatakse tariifides olevate negatiivsete stiimulite kõrvaldamine, mis kahjustavad elektrienergia tootmise, ülekandmise, jaotamise ja tarnimise üldist tõhusust või mis võivad takistada nõudlusele reageerimise kasutamist turgude tasakaalustamiseks ja abiteenuste hankimiseks (*energiatõhususe direktiivi artikli 15 lõige 4 ja XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause*).

Olemasolevad meetmed, millega tagatakse tariifides olevate negatiivsete stiimulite kõrvaldamine, mis kahjustavad elektrienergia tootmise, ülekandmise, jaotamise ja tarnimise üldist tõhusust või mis võivad takistada nõudlusele reageerimise kasutamist turgude tasakaalustamiseks ja abiteenuste hankimiseks:

- valdkondlike õigusaktide toime jälgimine MKM energeetikaosakonna poolt ja vajadusel õigusaktide korrigeerimine. Energeetika-alaste õigusaktide toime jälgimine ja toime hindamine kuulub MKM energeetikaosakonna põhikirjaliste ülesannete hulka;
- Konkurentsiameti poolt rakendatav „Elektrienergia võrgutasude arvutamise ühtne meetodika“⁴⁴, mis näeb ette võrgutasude kujundamise põhimõtted. Meetodika kirjeldab, milliseid meetodeid kasutades teostab Konkurentsiamet võrgukadude analüüsi. Võrgukadude analüüsi põhjal määratakse prognoositavad võrgukaod, mida arvestatakse võrguettevõtja võrgutasus. Ühtlasi sätestab meetodika, et kulude

⁴² Vt ka <http://www.riigikogu.ee/?op=ems&page=eelnou&eid=f37107db-fb77-4e68-8689-67a9702f43ad&>

⁴³ Rahastatud projektide info on avaldatud <http://www.kik.ee/et/taotlejale/roheline-investeeringuinfo/rahastatud-projektid>

⁴⁴ <http://www.konkurentsiamet.ee/?id=18288>

osas võib Konkurentsiamet sätestada (läbi tegevusloa tingimuste) ettevõtjale arenduskohustuse konkreetseks ajaperioodiks tehnilise efektiivsuse tõstmiseks.

Täiendavad meetmed:

- direktiivi artikkel 15 ülevõtmine ENMAKSis.

(2) Kirjeldage kavandatud või vastuvõetud meetmeid, et luua võrguettevõtjatele stiimulid infrastruktuuri ülesehituse ja toimimise tõhususe parandamiseks (*energiatõhususe direktiivi artikli 15 lõige 4, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause*).

Olemasolevad meetmed, et luua võrguettevõtjatele stiimulid infrastruktuuri ülesehituse ja toimimise tõhususe parandamiseks:

- Konkurentsiameti poolt rakendatav „Elektrienergia võrgutasude arvutamise ühtne meetodika“. Meetodika sätestab, et kulude osas võib Konkurentsiamet kindlaks määrata (läbi tegevusloa tingimuste) ettevõtjale arenduskohustuse konkreetseks ajaperioodiks tehnilise efektiivsuse tõstmiseks.

(3) Kirjeldage kavandatud või vastuvõetud meetmeid, millega tagatakse, et tariifid võimaldavad tarnijatel parandada tarbijate osalemist süsteemi tõhususe suurendamises, sh nõudlusele reageerimises (*energiatõhususe direktiivi artikkel 15 lõige 4, XIV lisa 2. osa punkti 2 esimene lause*).

Olemasolevad meetmed, millega tagatakse, et tariifid võimaldavad tarnijatel parandada tarbijate osalemist süsteemi tõhususe suurendamises:

- elektrienergia ühiku maksumuse diferentseerimine sõltuvalt tarbimise ajahetkest. Elektrienergia müüjad pakuvad tarbijatele kahetariifseid pakette, milles eristatakse päevast ja öist elektri hinda;
- tehnilise võimaluse olemasolul saavad tarbijad osta elektrienergiat tunnipõhiselt. Tunnipõhisel ostmisel saavad tarbijad otsustada, kuidas enda tarbimist hajutada või asetada ajaperioodi lõikes. Tehnilist võimalust selliseks elektrienergia ostuks suurendab kauglugemisseadmete paigaldamine (vt ka osas 3.1.3 elektrituruseaduse kohta märgitud).

3.6.2. Nõudlusele reageerimise hõlbustamine ja edendamine (*energiatõhususe direktiivi artikkel 15*)

Esitage teave muude vastuvõetud või kavandatud meetmete kohta, mille eesmärk on võimaldada ja arendada nõudlusele reageerimist, sealhulgas dünaamilist hinnakujundust toetavaid tariife käsitlevate meetmete kohta (*energiatõhususe direktiivi XI lisa punkt 3, XIV lisa 2. osa punkt 3.6*).

Teave muude meetmete kohta, mille eesmärk on võimaldada ja arendada nõudlusele reageerimist, sealhulgas dünaamilist hinnakujundust toetavaid tariife:

- põhivõrguettevõtja AS Elering on algatanud projekti „Energy data feed platform“⁴⁵ Selle projekti raames kujundatakse, juurutatakse ja testitakse avatud tarkvara platvorm, mida saab kasutada energia tarbimise seireks ja haldamiseks. Platvorm peab võimaldama kahepoolset suhtlust elektrivõrguga ja andmevoogu efektiivsemaks energia tarbimiseks.

3.6.3. *Energiatõhususega arvestamine võrgu kavandamisel ja õigusnormide koostamisel (energiatõhususe direktiivi artikkel 15)*

Kirjeldage riigi gaasi- ja elektrivõrkude infrastruktuuri energiatõhususe võimaluste hindamise edenemist ning vastuvõetud ja kavandatud meetmeid ja investeeringuid võrgu infrastruktuuri energiatõhususe kulutasuvaks parandamiseks. Esitage meetmete rakendamise ajakava (*energiatõhususe direktiivi artikli 15 lõige 2, XIV lisa 2. osa punkt 3.5*).

Direktiivi artikkel 15 lõikes 2 sätestatud kohustust koostada 30. juuniks 2015 analüüs gaasi- ja elektriinfrastruktuuri energiatõhususe suurendamise võimaluste kohta kajastatakse ENMAKSis, analüüsi koostamise korraldab MKM. Analüüsi koostamist ei ole alustatud.

---

⁴⁵ Vt ka <http://estfeed.ee/>

LISAD

Lisa 1: Üldine energiasääst kohustusperioodil, et saavutada artikli 7 lõike 1 kohaselt seatud eesmärk

Lisa 2: Keskkvalitsuse asutused, millele kohaldub direktiivi 2012/27/EL artikkel 5

Lisa 1: Üldine energiasääst kohustusperioodil, et saavutada artikli 7 lõike 1 kohaselt seatud eesmärk

1. Summaarne energia lõpptarbimine [TJ]

Eesti	Andmeallikas	Ühik	2010	2011	2012	Keskmine
1.	Energia lõpptarbimine	TJ	121 679	118 764	120 253	120 232
1.1.	tööstussektor	TJ	24 062	25 417	23 989	24 489
1.2.	transpordisektor	TJ	32 877	32 777	33 222	32 959
1.3.	teised sektorid	TJ	64 739	60 570	63 043	62 784
1.3.1.	- kodumajapidamine	TJ	42 992	39 157	40 647	40 932
1.3.2.	- kalastus	TJ	14	32	32	26
1.3.3.	- põllumajandus/metsandus	TJ	3 968	4 531	4 608	4 369
1.3.4.	- teenused	TJ	17 764	16 850	17 756	17 457
1.3.5.	- täpsustamata	TJ	0	0	0	0
A	Energia lõpptarbimine ilma transpordisektorita	TJ	88 802	85 987	87 031	87 273

2. Tarbija poolt kogutud küttepuude ja puidujätmed energia kogus

Eesti		Ühik	2010	2011	2012	Keskmine
2.	Küttepuit	TJ	17 214	14 699	16 092	16 002
2.1.	Küttepuud	TJ	12 895	12 496	11 455	12 282
2.1.1.	Tarbija poolt kogutud (35%)	TJ	4 513	4 374	4 009	4 299
2.2.	Puidujätmed	TJ	4 319	2 203	4 637	3 720
2.2.1.	Tarbija poolt kogutud (49%)	TJ	2 116	1 079	2 272	1 823
B	Tarbija poolt kogutud kokku	TJ	6 630	5 453	6 281	6 121

3. Summaarne müüdü energiakogus

Eesti		Ühik	2010	2011	2012	Keskmine
A	Energia lõpptarbimine ilma transpordisektorita	TJ	88 802	85 987	87 031	87 273
B	Tarbija poolt kogutud kokku	TJ	6 630	5 453	6 281	6 121
C	Summaarne müüdü energiakogus	TJ	82 172	80 534	80 750	81 152

1. Summaarne energia lõpptarbimine [GWh]

Eesti		Ühik	2010	2011	2012	Keskmine
1.	Energia lõpptarbimine	GWh	33 800	32 990	33 404	33 398
1.1.	tööstussektor	GWh	6 684	7 060	6 664	6 803
1.2.	transpordisektor	GWh	9 133	9 105	9 228	9 155
1.3.	teised sektorid	GWh	17 983	16 825	17 512	17 440
1.3.1.	- kodumajapidamine	GWh	11 942	10 877	11 291	11 370
1.3.2.	- kalastus	GWh	4	9	9	7
1.3.3.	- põllumajandus/metsandus	GWh	1 102	1 259	1 280	1 214
1.3.4.	- teenused	GWh	4 934	4 681	4 932	4 849
1.3.5.	- täpsustamata	GWh	0	0	0	0
A	Energia lõpptarbimine ilma transpordisektorita	GWh	24 667	23 885	24 175	24 243

2. Tarbija poolt kogutud küttepuude ja puidujätmed energia kogus

Eesti		Ühik	2010	2011	2012	Keskmine
2.	Küttepuit	GWh	4 782	4 083	4 470	4 445
2.1.	Küttepuud	GWh	3 582	3 471	3 182	3 412
2.1.1.	Tarbija poolt kogutud (35%)	GWh	1 254	1 215	1 114	1 194
2.2.	Puidujätmed	GWh	1 200	612	1 288	1 033
2.2.1.	Tarbija poolt kogutud (49%)	GWh	588	300	631	506
B	Tarbija poolt kogutud kokku	GWh	1 842	1 515	1 745	1 700

3. Summaarne müüdü energiakogus

Eesti		Ühik	2010	2011	2012	Keskmine
A	Energia lõpptarbimine ilma transpordisektorita	GWh	24 667	23 885	24 175	24 243
B	Tarbija poolt kogutud kokku	GWh	1 842	1 515	1 745	1 700
C	Summaarne müüdü energiakogus	GWh	22 826	22 371	22 430	22 542

4. Summaarne nõutav energiasääst

Aasta	Nõutav energiasääst	Ühik	
2014	1 217	TJ	1,5%
2015	2 435	TJ	3,0%
2016	3 652	TJ	4,5%
2017	4 869	TJ	6,0%
2018	6 086	TJ	7,5%
2019	7 304	TJ	9,0%
2020	8 521	TJ	10,5%
Kokku	34 084	TJ	42,0%

5. Alternatiivne nõutav energiasääst

Aasta	Nõutav energiasääst	Ühik	
2014	812	TJ	1,0%
2015	1 623	TJ	2,0%
2016	2 637	TJ	3,25%
2017	3 652	TJ	4,5%
2018	4 869	TJ	6,0%
2019	6 086	TJ	7,5%
2020	7 304	TJ	9,0%
Kokku	26 983	TJ	33,25%

4. Summaarne nõutav energiasääst

Aasta	Nõutav energiasääst	Ühik	
2014	338	GWh	1,5%
2015	676	GWh	3,0%
2016	1 014	GWh	4,5%
2017	1 353	GWh	6,0%
2018	1 691	GWh	7,5%
2019	2 029	GWh	9,0%
2020	2 367	GWh	10,5%
Kokku	9 468	GWh	42,0%

5. Alternatiivne nõutav energiasääst

Aasta	Nõutav energiasääst	Ühik	
2014	225	GWh	1,0%
2015	451	GWh	2,0%
2016	733	GWh	3,25%
2017	1 014	GWh	4,5%
2018	1 353	GWh	6,0%
2019	1 691	GWh	7,5%
2020	2 029	GWh	9,0%
Kokku	7 495	GWh	33,25%

Lisa 2: Keskvalitsuse asutused, millele kohaldub direktiivi 2012/27/EL artikkel 5

Keskvalitsuse asutused

Tuginedes riigihangete direktiivi 2004/18/EÜ IV Lisale, on keskvalitsuse asutused, millele kohaldub direktiivi artikkel 5, loetelu alljärgnev:

7 juhtivat riigiasutust:

1. Vabariigi Presidendi kantselei;
2. Riigikogu kantselei;
3. Riigikohus;
4. Riigikontroll;
5. Õiguskantsler;
6. Riigiprokuratuur;
7. Riigikantselei;

11 ministeeriumi:

8. Haridus- ja Teadusministeerium;
9. Justiitsministeerium;
10. Kaitseministeerium;
11. Keskkonnaministeerium;
12. Kultuuriministeerium;
13. Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium;
14. Põllumajandusministeerium;
15. Rahandusministeerium;
16. Siseministeerium;
17. Sotsiaalministeerium;
18. Välisministeerium;

26 ametit:

19. Riigiarhiiv;
20. Teabeamet;
21. Maa-amet;
22. Muinsuskaitseamet;

23. Patendiamet;
24. Tarbijakaitseamet;
25. Põllumajandusamet;
26. Põllumajanduse Registrate ja Informatsiooni Amet;
27. Veterinaar- ja Toiduamet;
28. Konkurentsiamet;
29. Maksu – ja Tolliamet;
30. Statistikaamet;
31. Kaitsepolitsei amet;
32. Politsei- ja Piirivalveamet;
33. Päästeamet;
34. Raviamet;
35. Sotsiaalkindlustusamet;
36. Terviseamet;
37. Lennuamet;
38. Maanteeamet;
39. Veeteede Amet;
40. Kaitseressursside Amet;
41. Tehnilise Järelevalve Amet;
42. Riigi Infosüsteemide Amet;
43. Keskkonnaamet;
44. Häirekeskus;

4 inspeksiooni:

45. Keeleinspeksioon;
46. Keskkonnainspeksioon;
47. Andmekaitse Inspeksioon;
48. Tööinspeksioon.

Riigi kinnisvararegister

Informatsiooni riigi omandis ja kasutuses oleva kinnisvara kohta on kantud avalikku riigi kinnisvararegistrisse, mis on avaldatud <https://riigivara.fin.ee/kvr/>. Riigi kinnisvararegister on sidustatud riikliku ehisregistriga <http://www.ehr.ee/>, st iga konkreetse registrisse kantud objekti

puhul on kinnisvararegistris avaldatud ka viide selle objekti kirjele ehitisregistrisse. Energiamärgiste andmed on avaldatud riiklikus ehitisregistris.